

Žalmy: Zrcadla našeho života II.

Introit: Jan 11:25

Hlavní čtení: Žalm 27:1-5

1. čtení: Matouš 26:36-56

3. čtení: Koloským 3:16

1) ŽALMY: ZRCADLA NAŠICH ŽIVOTŮ

Milí bratři, milé sestry,

včera večer jsme začali přemýšlet nad Knihou žalmů. A já jsem tvrdil, že Žalmy jsou zrcadla našeho života. Zkusme trošku rozvést toto přirovnání.

Proč zrovna zrcadla? Díky zrcadlu vidíme, jak vypadáme, jak na tom aktuálně jsme. A přesně to nám Žalmy dopřávají: Vidět, jak na tom před Bohem zrovna jsme. A vůbec přitom nevadí, že tato biblická zrcadla jsou už 3000 let stará.

Ale nejen to! Bratři a sestry, umíte si představit, že bychom dnes přišli do kostela bez toho, abychom se doma před zrcadlem upravili? Zrcadlo nám tedy umožňuje upravit se, trošku vylepšit tu naši vizáž. A přesně to nám umožňují i Žalmy. Díky nim smíme upravit naši duchovní vizáž, náš duchovní život.

2) TĚŽKOSTI A TRÁPENÍ: NEPŘÁTELSKY NALADĚNÍ LIDÉ

Včera jsme skončili u životních těžkostí. A v tom budeme také pokračovat. Žalmy totiž velmi často míchají nemoc a nepřátelsky naladěné lidi dohromady. Tyto dva zdroje lidských obtíží jsou v mnohých Žalmech velmi úzce provázané. Skoro jako když necháme dítě hrát si s plastelínou. Za chvíli máme kouli, ve které jsou smíchány všechny možné barvy. Podobně v kdekterém Žalmu: Hned vedle nářku nad tělesnou i duševní slabostí nalezneme hrůzu z druhých lidí. Z nepřátel.

Žalmy docela často mluví o problémech spojených s druhými lidmi. Ti, kteří žijí s Hospodinem, totiž nejsou svým okolím jen milováni a uznáváni. Jejich bližní jim často ubližují. Ti, kteří se spoléhají na Boha, jsou navíc snadný cíl. Měli by totiž umět milovat i své nepřátele a neměli by odplácet zlým za zlé, že?

A tak třeba král David naříká:

- ¹ *Utkám se k Hospodinu. Pročpak mi říkáte: "Jen si lítej, ptáče, po té vaší hoře!"* ² *Hle, jak svévolníci luk už napínají, šípy na tětivu kladou, aby skláli ve tmách ty, kdo mají přímé srdce.*
³ *Když se všechno od základů hroutí, co dokáže spravedlivý?"* (Ž 11:1-3)

A pro nás ovšem bude důležité zjistit, **jak se máme vyrovnávat s útlakem druhých lidí?** S nástrahami a úklady těch, kteří nás třeba nemají rádi? Jak reagovat na skryté nebo dokonce otevřené nepřátelství těch, kteří žijí v naší blízkosti?

Bratři a sestry, žalmisté na to jdou vždycky oklikou. Přes vrchol „C“. Hned to vysvětlím. Představte si trojúhelník. Vrchol „A“ jsme my. Vrchol „B“ jsou ti, kteří nám škodí. A vrchol „C“ je Bůh. Žalmisté svou situaci nikdy neřeší přímo, tou nejkratší možnou cestou. Nevezmou vidle a nejdou propíchnout vrchol „B“, své nepřátele. Nevyhrnou si rukávy a nedají do držky těm, kteří jim ubližují. Neseberou se a nejdou svým nepřátelům ani vynadat, ani je vystrašit, ani jim pohrozit, ani jim ukazovat ramena. Nikdy nepřejdou do protiútoků. Ale vždycky na to jdou oklikou. Přes vrchol „C“. Přes Boha.

A) Někdy tito bibličtí svědkové skutečně všemi svými silami bijí na nebeské brány. Dožadují se okamžitého Božího zásahu, rychlého Božího zastání, kvapné pomoci. Tak to dělá král David. Nejprve si stěžuje Hospodinu na Hospodina.

Stěžuje si Bohu, že Bůh – z jeho pohledu – příliš dlouho vyčkává se svou pomocí.

- ² *Dlouho ještě, Hospodine, na mě ani nevzpomeň? Dlouho ještě chceš mi svou tvář skrývat?* ³ *Dlouho ještě musím sám u sebe hledat rady, strastmi se den ze dne v srdci soužit? Dlouho ještě se bude můj nepřítel proti mně vyvyšovat?* (Ž 13:2-3)

Vzápětí ale David přejde k prosbám o Boží záchranu. Proč? Protože stížnosti samy o sobě ještě nejsou prosbami o pomoc. A proto David křičí:

- ⁴ *Shlédni, Hospodine, Bože můj, a odpověz mi! Rozjasni mé oči, ať neusnu spánkem smrti, ať nepřítel neřekne: "Zdolal jsem ho!" Moji protivníci budou jásat, zhrouť-li se.* (Ž 13:4-5)

A víte, jak tato nářku-plná a stížnostmi prošpikovaná modlitba končí? Vyhlášením důvěry, že mu Hospodin pomůže. Že se ho zastane. Že ho vysvobodí z rukou těch lidí, kteří ho ničí.

- ⁶ *Já v tvé milosrdenství však doufám, moje srdce jása nad tvou spásou. Budu zpívat Hospodinu, neboť se mě zastal.* (Ž 13:6)

Pikantní na tom je, že to Hospodin ještě neučinil! Že se Davida ještě nezastal! Ale David je tak silně přesvědčen o tom, že ho Bůh ochrání, že už dopředu jása nad Boží záchranou. Dopředu se raduje nad Božím vysvobozením, které se zatím odehrálo jen v jeho hlavě, jen v jeho představách víry.

Bratři a sestry, i takovým způsobem smíme Boha prosit o pomoc, když máme problémy s druhými lidmi. Ale chraň nás Bůh, aby se druzí lidé dožadovali Hospodina o záchranu – před námi. Proto, že my sami jim nějakým způsobem ubližujeme a škodíme. To by bylo velmi zlé...

B) Ale z Knihy žalmů známe ještě jinou strategii: Ztrápení modlitebníci **připomínají Hospodinu**, že byly doby, kdy o svůj lid pečoval. Kdy žehnal jejich předkům. Kdy prokazatelně zachraňoval předchozí generace věřících. A oni to chtějí zakoušet také! Přece: Když se Bůh staral o naše předky, pak to znamená, že se může starat úplně stejně i o nás!

- ² *Úpěnlivě volám k Bohu, volám k Bohu, kéž mi přeje sluchu!* ³ *V den svého souzení se dotazuji Panovníka, v noci k němu vztahuji své ruce bez umdlení, má duše se utěšit nedá.* ⁴ *Připomínám si Boha a sténám, přemítám a jsem na duchu skleslý.* ⁸ *Zatvrdil se Panovník na věky věků? Nikdy už svou přízeň neprojeví?* ⁹ *Je snad jeho milosrdenství pryč natrvalo? Nebude už mluvit v dalších pokoleních?* ¹⁰ *Což Bůh zapomněl na smilování? V hněvu uzavřel zdroj svého slitování?* ¹¹ *Pravím: V tom tkví moje bolest, že se změnila pravice Nejvyššího.* ¹² *Skutky Hospodinovy si připomínám, připomínám si onen tvůj div z dávnověku.* ¹³ *Rozjímám o všech tvých činech a přemítám o tvých skutcích.* ¹⁴ *Bože, tvá cesta je svatá. Který bůh je velký jako Bůh náš?* ¹⁵ *Ty jsi Bůh, jenž činí divy! Svoji moc jsi dal národům poznat.* ¹⁶ *Svůj lid jsi vykoupil vlastní paží, syny Jákobovy, Josefovy.* ¹⁷ *Spatřily tě vody, Bože, vody tě spatřily a svíjely se v křeči, ba i tůň propastné se hnuly.* ²⁰ *Tvá cesta šla mořem, množstvím vod tvá stezka, aniž bylo znát tvé stopy.* ²¹ *Svůj lid jsi vedl jak stádce rukou Mojžíše a Árona.* (Ž 77:1-21)

Bratři a sestry, když se cítíme mizerně... Když neprožíváme Boží mocnou přítomnost v našich životech... Když máme pocit, že nás Bůh opustil, že nás nechal na holičkách, napospas druhým lidem, nebo vůbec nepřízním života: Volme stejnou strategii! Připomínejme Hospodinu slavné časy, kdy bylo naprosto zřejmé, že Bůh jedná. Časy, kdy o tom nikdo z věřících nepochyboval. Ať už momenty z doby biblické. Nebo okamžiky z církevní historie. Nebo události našich předků, o kterých nám s nadšením vyprávěli. Nebo naše vlastní zkušenosti víry. I tímto způsobem smíme Boha podněcovat k tomu, aby začal jednat – v našich životech, i v životech našich blízkých.

To se krásně ukazuje v Žalmu 126. Ten začíná nejprve vzpomínkou na staré dobré časy, kdy Bůh pracoval se svým lidem. Kdy svému lidu prokazatelně žehnal.

- ¹ *Když Hospodin uděl Sijónu změnil, bylo nám jak ve snu.* ² *Tehdy naše ústa naplnil smích a náš jazyk plesal. Tehdy se říkalo mezi pronárody: "Hospodin s nimi učinil velké věci."* ³ *Hospodin s námi učinil velké věci, radovali jsme se.* (Ž 126:1-3)

Pak najednou zmíní prosbu:

- ⁴ *Hospodine, změň náš úděl, jako měníš potoky na jihu země!* (Ž 126:4)

A nakonec vyjádří naději, že Bůh se k nim opět přizná. Že dnešek je sice zlý a plný trápení. Ovšem: Třeba již zítra bude lépe! Vždyť Bůh, který přece svůj lid nikdy neopustil, se může už zítra svého lidu zastat!

- ⁵ *Ti, kdo v slzách sejí, s plesáním budou sklízet. ⁶ S pláčem nyní chodí, kdo rozsévá, s plesáním však přijde, až ponese snopy. (Ž 126:5-6)*

C) Jindy zase věrní žalmisté prožívají **hluboký, vnitřní pokoj**, který jim Bůh daroval. Reálně jsou sice obklopeni těmi, kteří jim chtějí ublížit. Ale to je nerozhází! Vždyť Hospodin je s nimi! Co by jim mohl udělat člověk? Tak zpívá král David - obklopen nepřátelskými Pelištejci - písničku pokoje:

- ² *Smiluj se nade mnou, Bože, neboť po mně šlape člověk, válečník mě denně utiskuje. ³ Denně po mně šlapou ti, kteří proti mně sočí, těch, kdo zpupně válčí proti mně, je mnoho. ⁴ Přichází den strachu, já však doufám v tebe. ⁹ O mém vyhnanství si vedeš záznam; ukládej si do měchu mé slzy. Což je v svých záznamech nemáš? ¹⁰ Jednou se mi nepřátelé obrátí zpět, v den, kdy povolám: "Teď vím, že Bůh je při mně!" (Ž 56:2-11)*

Anebo tehdy, když se proti němu vzbouřil jeho syn Abšalóm... David mluví o Božím pokoji, který prožívá. A o který ho nikdo a nic neobere:

- ² *Hospodine, jak mnoho je těch, kteří mě souží, mnoho je těch, kdo proti mně povstávají! ³ Mnoho je těch, kteří o mně prohlašují: "Ten u Boha spásu nenalezne." ⁴ Ze všech stran jsi mi však, Hospodine, štítem, tys má sláva, ty mi pozvedáš hlavu. ⁵ Pozvedám hlas k Hospodinu, a on ze své svaté hory mi už odpovídá. ⁶ Ulehnu, usnu a probudím se, neboť Hospodin mě podepírá. ⁷ Nebojím se davu desetitisíců, kteří kolem proti mně se kladou. (Ž 4:2-7)*

D) A nakonec, bratři a sestry, z úst mnohých žalmistů slyšíme, že **se jich Hospodin už zastal**. Že je vysvobodil. To pak chválou nešetří. Opěvují Hospodina – jejich vysvoboditele. Srdce jim přetéká chválou, tak proč by měla jejich ústa mlčet? Za všechny uveďme alespoň úryvek z Žalmu 118:

- ¹ *Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné! ² Ať vyzná Izrael: Jeho milosrdenství je věčné! ³ Ať vyzná Áronův dům: Jeho milosrdenství je věčné! ⁴ Ať vyznají ti, kteří se bojí Hospodina: Jeho milosrdenství je věčné! ⁵ V soužení jsem volal Hospodina, Hospodin mi odpověděl, daroval mi volnost. ⁶ Hospodin je při mně, nebojím se. Co by mi mohl udělat člověk? ⁷ Hospodin je při mně, mezi mými pomocníky, spatřím pád těch, kdo mě nenávidí. ⁸ Lépe utíkat se k Hospodinu, než doufat v člověka. ⁹ Lépe utíkat se k Hospodinu, než doufat v knížata. ¹⁰ Všechny pronárody mě obklíčily; odrazil jsem je v Hospodinově jménu. ¹¹ Oblehly mě, ano, obklíčily; odrazil jsem je v Hospodinově jménu. ¹² Oblehly mě jako vosy; zhasly jak planoucí trní, odrazil jsem je v Hospodinově jménu. ¹³ Udeřil jsi na mě tvrdě, abych padl. Hospodin je moje pomoc, ¹⁴ Hospodin je síla má i moje píseň; stal se mou spásou. (Ž 118:1-14)*

Ne náhodou právě Žalm 118 čteme na Neděli vzkříšení. Vždyť touto radostnou písní oslavujeme Hospodina, že nenechal Ježíše Krista ve spárech smrti napořád. Že třetí den poté, co se za nás Ježíš obětoval na kříži, ho Bůh vyvedl z hrobu. Vzkřísil ho z mrtvých. Zastal se ho před zraky jeho nepřátel.

- ²² *Kámen, jež zavrhli stavitelé, stal se kamenem úhelným. (Ž 118:22)*

Bratři a sestry, dávají nám někteří lidé „co proto“? Sužují nás, deptají nás, házejí nám klacky pod nohy? Nechtějí se s námi usmířit - ani za nic? Chtějí nás pokořit, zadupat do země? Pokud ano... Pokud jsme něco z toho v posledním roce prožili... Pokud něco z toho prožíváme i dnes, pak v důvěře volejme k Hospodinu. Neřešme tyto těžké situace přímo: Třeba oplácením zlých věcí lidem, kteří jsou na nás hnusní, hádkami a urážkami. Řešme tyto problémy s naším Bohem. Zařaďme se do zástupu těch milionů věřících, kteří v uplynulých staletích prosili Boha (možná právě slovy těchto Žalmů), aby jim pomohl.

Vždyť nakonec se všichni dočkali jeho pomoci a zastání. Úplně všichni! Některým dal Hospodin svůj pokoj a svou sílu, aby dobře zvládali nepřátelství druhých lidí. Jiné skutečně vysvobodil. A další přivítal ve svém království věčného světla, kde už na ně nikdo zlý nikdy útočit nebude. Někteří zřejmě až tam - u Boha, v jeho věčné náruči - pochopili, že stálo za to držet se Hospodina. A to i v těch nejtěžších dobách.

E) No, a co teprve, když **se z našich přátel stanou nepřátelé**? Co když nás zradí lidé, kterým jsme důvěřovali, o které jsme se opírali, v kterých jsme viděli pomoc pro náš život? To teprve bolí! Žalm 55 o tom vypráví. Král David o svém někdejší příteli zpívá:

- ¹³ *Není to nepřítel, kdo mě tupí, to bych přece snesl; nade mne se nevypíná ten, který mě nenávidí, před tím bych se ukryl,* ¹⁴ *jsi to však ty, člověk jako já, můj druh a přítel!* ¹⁵ *Ten nejlepší vztah nás pojil, za bouřného jásotu jsme chodívali do Božího domu. (Ž 55:13-15)*

Jak se s touto bolestí vyrovnává? Volá k Hospodinu, tomu nejvěrnějšímu příteli, který ho nakonec nikdy nezklame. Tím celý svůj Žalm začíná:

- ² *Dopřej, Bože, modlitbě mé sluchu, neskryvej se před mou prosbou. (Ž 55:2)*

A čím končí? Vyznáním naděje v Hospodina, jehož věrnost nikdo trumfnout nedokáže.

- *Já však doufám v tebe! (Ž 55:24)*

David se z této těžké životní zkušenosti naučí toto: Že se nemá spoléhat na žádného člověka víc, než na Hospodina. Ani na svého nejlepšího přítele. Protože i on je pouhý člověk. Slabý člověk. David už tedy bezmezně nedoufá v člověka. Vždyť se kvůli tomu mnohokrát spálil. Ale právě to ho přivedlo ještě k pevnějšímu vztahu s Hospodinem! On, zrazený svým přítelem, nás nakonec povzbuzuje:

- ²³ *Na Hospodina slož svoji starost, postará se o tebe a nedopustí, aby se kdy spravedlivý zhroutil. (Ž 55:23)*

A tak, bratři a sestry, zakončeme dnešní kázání slovy Žalmu 103. **Tím si zároveň připomeneme verš 19, který jsme včera pro náš sbor vybrali, aby nás v novém roce 2018 provázel.** Tento Žalm 103 totiž pravdivě mluví o veškeré lidské pomíjivosti a nespolehlivosti. A na tomto pozadí chválí Hospodina za to, že náš Bůh není jako my. Náš Bůh není omylný, nestabilní, důvěry nehodný, omezený ve svém vlivu a moci, smrtelný. Náš Bůh je jiný, než jsme my lidé. On je neomezený: Ve své moci. Ale především ve své lásce k nám. V něj se vyplatí doufat. A jeho se sluší chválit – srdcem i ústy. A tak:

- ¹ *Dobrořeč, má duše, Hospodinu, celé nitro mé, jeho svatému jménu!* ⁸ *Hospodin je slitovný a milostivý, shovívavý, nejvyšš milosrdný;* ¹⁰ *Nenakládá s námi podle našich hříchů, neodplácí nám dle našich nepravostí.* ¹³ *Jako se nad syny slitovává otec, slitovává se Hospodin nad těmi, kdo se ho bojí.* ¹⁴ *On ví, že jsme jen stvoření, pamatuje, že jsme prach.* ¹⁵ *Člověk, jehož dny jsou jako tráva, rozkvétá jak polní kvítí;* ¹⁶ *sotva ho ovane vítr, už tu není, už se neobjeví na svém místě.* ¹⁹ **Hospodin si postavil trůn na nebesích, všemu vládne svou královskou mocí.** ²⁰ *Dobrořečte Hospodinu, jeho anděle, vy silní bohatýři, kteří plníte, co řekne, vždy poslušni jeho slova!* ²¹ *Dobrořečte Hospodinu, všechny jeho zástupy, vy, kdo jste v jeho službách a plníte jeho vůli!* ²² *Dobrořečte Hospodinu, všechna jeho díla, na všech místech jeho vlády. Dobrořeč, má duše, Hospodinu! (Ž 103:1.8.10.13-16.19-22)*

Modlitba: *Pane Ježíši Kriste, všechno, o čem jsme dnes mluvili, jsi ty sám prožil, abys nás zachránil. Zakusil jsi nepřátelství lidí. Víš, jaké to je být sám: Opuštěn nejvěrnějšími a zrazen dříve blízkými lidmi. Pro naši spásu jsi vytrpěl opravdu mnoho. A my ti za to děkujeme. A prosíme: Dodávej nám sil, abychom se mohli správně vypořádat s případným nepřátelstvím druhých lidí. Odpusť nám, že tyto situace řešíme kolikrát bez tebe, jako by tě ani nebylo. A odpusť nám, když nás někteří lidé pokládají za zlé a nepřátelské. Dej, abychom žili s druhými v pokoji, pokud to bude záležet na nás. Amen.*